

Sygn. akt I C 416/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2013 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Ewa Rudkowska – Ząbczyk

Protokolant: Marcin Guzik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 października 2013 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **M. B. (1)**

przeciwko **(...) S.A. w W.**

o **zapłatę**

I. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. B. (1) kwotę 134 656,67 zł (sto trzydzieści cztery tysiące sześćset pięćdziesiąt sześć złotych 67/100) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi:

a) od kwoty 110 000,00 zł od 28 marca 2011 roku do dnia zapłaty;

b) od kwoty 24 656,67 zł od 21 marca 2013 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. B. (1) kwotę 850,23 zł tytułem renty, płatnej do dnia 10-go każdego miesiąca, począwszy od marca 2013 roku;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. w W. na rzecz powódki M. B. (1) kwotę 9 484,14 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 21 marca 2013 r. powódka M. B. (1) domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 164 656,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 140 000,00 zł od dnia 28 marca 2011 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 24 656,67 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, a także zasądzenia kwoty 850,23 zł tytułem miesięcznej raty renty płatnej w terminie do dziesiątego dnia każdego miesiąca kalendarzowego począwszy od marca 2013 r. Ponadto, domagała się kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego żądania powódka podała, że w dniu (...) r. doszło do wypadku samochodowego, w wyniku którego śmierć ponieśli mąż powódki M. B. (2) oraz jej syn J. B.. Ciężkich obrażeń ciała doznał również wnuk powódki A. B.. Sprawcą wypadku był kierujący samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) P. P. (1), który będąc w stanie po spożyciu środka działającego podobnie jak alkohol umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, jadąc z nadmierną prędkością (co najmniej 120 km/h) oraz w miejscu niedozwolonym rozpoczynając manewr wyprzedzenia skutkujący tym, że zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się czołowo z prawidłowo jadącym pojazdem kierowanym przez M. B. (2). Posiadacz pojazdu kierowanego przez P. P. (1) objęty był umową

obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawartą z pozwanym towarzystwem ubezpieczeń. Pozwany przyjął swoją odpowiedzialność za śmierć J. B. i M. B. (2) względem powódki co do zasady i wypłacił na rzecz powódki tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża M. B. (2) kwotę 40 000,00 zł, tytułem odszkodowania za śmierć męża M. B. (2) kwotę 25 000,00 zł, tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna J. B. kwotę 30 000,00 zł. Zdaniem powódki wypłacone przez pozwanego kwoty tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania za śmierć M. B. (2) i J. B. nie pokrywają rozmiaru doznanej przez powódkę krzywdy oraz znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej.

W uzasadnieniu żądania zadośćuczynienia za śmierć męża powódka podniosła, że ma 63 lata i całe życie ciężko pracowała wraz z mężem M. B. (2) wychowując trójkę dzieci, między innymi tragicznie zmarłego J. B.. W roku 2003 r. powódka przeszła na emeryturę, a w roku 2008 przeszedł na emeryturę także mąż M. B. (2). Jednakże M. B. (2) pracował w dalszym ciągu w (...) Rejonowych (...) przy (...) w O.. Był zdrowym w pełni sprawnym mężczyzną. W 2006 r. małżonkowie, za namową synów zaciągnęli kredyt na kupno nowego mieszkania w O., położonego w sąsiedztwie miejsca zamieszkania dzieci. Dzięki bliskiemu sąsiedztwu rodzina łatwiej mogła się wspierać i pomagać sobie w codziennych obowiązkach. Decyzja o zaciągnięciu kredytu hipotecznego była wyzwaniem dla małżonków, którzy po usamodzielnieniu się dzieci chcieli zacząć cieszyć się życiem. Małżonkowie B. całe życie i środki finansowe poświęcali przez kolejne lata na wychowanie i wykształcenie trójki dzieci, a po ich usamodzielnieniu pracowali by wykończyć i spłacić kupione blisko dzieci mieszkanie. Wszystkie oszczędności włożyli w wykończenie mieszkania kupionego w O.. Swoje przyjemności i marzenia odkładali na później, kiedy dzieci nie będą już wymagały opieki i pomocy finansowej oraz gdy małżonkowie spłacą kredyt zaciągnięty na mieszkanie. Wszystkie oszczędności włożyli w wykończenie mieszkania kupionego w O.. Swoje przyjemności odkładali na później, gdy dzieci nie będą już wymagały opieki i pomocy finansowej oraz, gdy spłacą kredyt zaciągnięty na mieszkanie. Powódka wraz ze zmarłym mężem przez całe życie nie była na wczasach odkładając je na później, na czas kiedy będą mogli cieszyć się w pełni życiem nie martwiąc się o przyszłość.

W maju 2010 r. małżonkowie spłacili kredyt hipoteczny i ich życie miało być bardziej swobodne, mieli już czas tylko dla siebie nawzajem i dla rodziny. Wszystkie plany przekreślił tragiczny wypadek w dniu (...) r. Powódka doznała ogromnego wstrząsu na wieść o śmierci męża i syna, potrzebna była interwencja pogotowia ratunkowego i podanie silnych środków uspokajających. Dzień wypadku był dla powódki najstraszniejszym dniem w życiu, szok był niewyobrażalny, jednak koszmar powódki trwa do dnia dzisiejszego, gdyż każdego dnia czuje wokół siebie pustkę po stracie męża i pierworodnego syna. Powódka spędziła z mężem 40 lat życia, dzieliła z nim wszystkie troski i radości, planowała cieszyć się z nim spokojną emeryturą. Posiadali wspólną pasję – pielęgnację działki, na której uprawiali rośliny i urządzali rodzinne spotkania. Obecnie działka nie sprawia już powódce radości, bo nie ma z kim dzielić swojej pasji, poza tym brakuje jej sił na wykonywanie prac, którymi zawsze zajmował się jej mąż. Teraz potrzebuje do tego pomocy osób trzecich. Osoby te są również niezbędne do wykonywania najróżniejszych tzw. męskich prac domowych, co wywołuje u powódki poczucie niezaradności, świadczy o pogorszeniu jej sytuacji życiowej i wywołuje u niej poczucie krzywdy. Powódce pozostała dwójka dzieci oraz troje wnucząt, jednak nie są oni w stanie wypełnić luki po śmierci męża, gdyż większość czasu spędzają w pracy (dzieci) bądź w szkole (wnuki), a pustka w ciągu dnia pozostaje. Ponadto brakuje jej wsparcia męża w przypadku pojawienia się jakichś problemów.

Żądanie zadośćuczynienia za śmierć syna powódka uzasadniała tym, że wiadomość o śmierci pierworodnego syna była dla niej równie wielkim ciosem. Powódkę łączyła z synem szczególna więź, była dumna z jego osiągnięć. W chwili śmierci J. B. miał 39 lat, był młodym i sprawnym mężczyzną, człowiekiem odpowiedzialnym, na którym rodzina zawsze mogła polegać i miała w nim oparcie. Pracował jako żołnierz zawodowy, a za swoją pracę często otrzymywał medale i wyróżnienia, co zawsze sprawiało powódce ogromną radość i dumę. Spośród wszystkich dzieci powódka właśnie z J. B. spędzała najwięcej czasu. Często ją odwiedzał wraz ze swoją żoną i dziećmi, a ponadto pomagał rodzicom w codziennych obowiązkach, co sprawiało, że więź emocjonalna była głębsza. Dodatkowym stresem związanym z wypadkiem oraz śmiercią syna było dla powódki to, że ucierpiał w nim także wnuk A. B., który z ciężkimi obrażeniami po wypadku przebywał w szpitalu.

Powódka wskazała, że od czasu wypadku, stres oraz codzienne cierpienia spowodowane utratą bliskich osób, sprawiły, że jej stan uległ pogorszeniu. Powódka intensywnie leczyła się kardiologicznie przez pół roku. Korzystała także z

poradni zdrowia psychicznego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w O.. Do dnia dzisiejszego zażywa leki na uspokojenie, gdyż miewa ataki panicznego lęku, cierpi na bezsenność. Każda podróż samochodem jest dla powódki ogromnym stresem, a przed jej odbyciem musi zażyć środki uspokajające. Odczuwa lęk, gdy któryś z członków rodziny planuje jazdę samochodem, w szczególności tą trasą, na której zdarzył się wypadek, a zdarza się to bardzo często. Z uwagi na konieczność jazdy tragiczną trasą, powódka rzadziej niż przed wypadkiem odwiedza swoją siostrę. Odwiedziny u córki I. B. mieszkającej 25 km od miejsca zamieszkania powódki również nie są tak częste jak dawniej.

Powyższe okoliczności sprawiają, że powódka ma coraz więcej obaw o przyszłość, zarówno związku ze swoim stanem zdrowia pogorszonym ze względu na przeżyty stres, jak też ze względu na fakt, że z wiekiem będzie stawała się coraz mniej samodzielna i nie będzie mogła w tym czasie korzystać ze wsparcia najbliższej jej osoby jaką był mąż, a także ze wsparcia jednego ze swoich synów i to zarówno w kwestiach możliwości wsparcia fizycznego, jak i psychicznego. Krzywdę i cierpienie powódki potęguje okoliczność, że w jednej chwili straciła ona dwoje z najbliższych członków rodziny, ciężkich obrażeń doznał jej wnuk z powodu beztroskiego zachowania sprawcy wypadku. Poczucie krzywdy wzmacnia świadomość, że sprawca wypadku prowadził samochód pod wpływem narkotyków, jechał ze znaczną prędkością oraz złamał liczne przepisy ruchu drogowego, a jego całkowicie beztroskie zachowanie doprowadziło do śmierci dwóch najbliższych jej osób i spowodowało ciężkie obrażenia ciała u wnuka.

W związku z powyższym powódka domaga się od strony pozwanej kwoty 60 000,00 zł jako dalszej kwoty zadośćuczynienia za śmierć M. B. (2) ponad wypłaconą przez pozwanego kwotę 40 000,00 zł oraz kwoty 50 000,00 zł dalszej kwoty zadośćuczynienia za śmierć J. B. ponad wypłaconą przez pozwanego kwotę 30 000,00 zł.

Niezależnie od powyższego powódka domaga się od strony pozwanej zapłaty kwoty 15 000,00 zł jako dalszej kwoty odszkodowania za pogorszenie się jej sytuacji życiowej w wyniku śmierci męża M. B. (2) ponad wypłaconą przez pozwanego kwotę 25 000,00 zł oraz kwoty 15 000,00 zł tytułem odszkodowania za śmierć syna J. B..

W uzasadnieniu żądania odszkodowania powódka podniosła, że śmierć męża jest także powodem znacznego pogorszenia jej sytuacji życiowej i to zarówno w kwestii materialnej, jak i tej niematerialnej dotyczącej trudów życia codziennego. M. B. (2) zawsze zarabiał znacznie więcej niż powódka. Emerytura powódki wynosiła 1 233,32 zł netto miesięcznie, natomiast emerytura M. B. (2) wynosiła aż 2 084,59 zł netto miesięcznie. Ponadto, M. B. (2) poza emeryturą otrzymywał wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę w wysokości około 1600,00 zł netto miesięcznie. Dochody M. B. (2) były bardzo istotnym źródłem utrzymania powódki, której dochody pozwalały jedynie na zaspokojenie najbardziej podstawowych potrzeb. Ponadto, zmarły M. B. (2) zawsze był „złotą rączką”, zajmował się wszystkimi tzw. „męskimi” zajęciami w domu oraz na działce. Obecnie powódka musi za każdym razem korzystać z pomocy osób trzecich. Kiedy może i ma czas zmuszona jest wzywać hydraulików, serwisantów sprzętu, których praca każdorazowo wymaga stosownego wynagrodzenia. Także z pracami na działce powódka nie może poradzić sobie samodzielnie bez męża. Na działce powódka korzysta z pomocy któregoś z sąsiadów mających działkę co zazwyczaj wiąże się z koniecznością wynagrodzenia w jakiś sposób, chociażby grzecznościowy poprzez podarowanie kawy czy bombonierki. Zmarły M. B. (2) służył powódce niezbędną pomocą we wszystkich sprawach życia codziennego, nawet tych najprostszych jak codzienne zakupy. Ponieważ powódka nigdy nie prowadziła samochodu zawsze z mężem jeździła na większe zakupy. Mąż lub syn J. jeździł z powódką do oddalonej o 25 kilometrów miejscowości B., gdzie mieszkali rodzice powódki (obecnie już 90 – letni ojciec powódki, gdyż mama powódki zmarła w dniu (...)). Obecnie ojciec powódki z dnia na dzień wymaga coraz większego wsparcia, coraz częstszych wizyt. Powódka wraz z mężem opiekowała się także niedawno zmarłą (w listopadzie 2012 r.) matką M. B. (2), która chorowała obłóźnie od 15 lat. Ona także wymagała częstych wizyt powódki, które wiązały się z dojazdami do P.. Od śmierci męża powódka, by pojechać do rodziców musi czekać na dyspozycyjność syna P. B., który ma swoje obowiązki zawodowe i rodzinne i z tych względów nie zawsze może służyć pomocą lub też musi jechać środkiem komunikacji publicznej, co jest dla niej wyjątkowo niedogodne, gdyż zazwyczaj jeździ do rodziców z ciężkimi zakupami, a przy tym jest źródłem dodatkowego stresu związanego z podróżą. Obecnie koszty utrzymania mieszkania i ogródka działkowego są na niezmiennym lub wyższym poziomie a osiągane przez powódkę dochody niższe od tych, które przysługiwały wspólnie małżonkom. Również zmarły syn J. był ogromnym wsparciem dla powódki. Powódka podała, że zawsze mogła na niego liczyć, kiedy

potrzebowała pojechać do rodziców, do lekarza, zrobić zakupy. Nie ponosiła wtedy kosztów benzyny i innych kosztów eksploatacyjnych pojazdu. Ponadto syn J. jako jedyny z dzieci pomagał rodzicom przy pracach na działce.

Dodatkowo powódka domaga się od pozwanego renty po zmarłym mężu w kwocie 850,23 zł miesięcznie począwszy od października 2010 r., tj. skapitalizowanej renty za okres od października 2010 r. do lutego 2013 r. w łącznej kwocie 24 656,67 zł oraz dalszej renty w kwocie 850,23 zł począwszy od marca 2013 r.

Uzasadniając żądanie renty powódka podała, że prowadzili z mężem wspólne gospodarstwo domowe żyjąc ze wspólnego budżetu. M. B. (2) zawsze miał większe możliwości zarobkowe niż żona, które to możliwości wykorzystywał. Przed śmiercią M. B. (2) posiadał dochody w wysokości 3 684,59 zł netto miesięcznie, na które składała się emerytura i wynagrodzenie za pracę. W tym czasie powódka pobierała jedynie emeryturę w wysokości 1 233,32 zł miesięcznie. Obecnie powódka otrzymuje zamiast świadczenia emerytalnego rentę rodzinną w wysokości 1 895,35 zł netto miesięcznie. Gdy żył M. B. (2) łączne dochody małżonków B. w kwocie około 4 918,00 zł po pokryciu kosztów mieszkania, jego ubezpieczenia, ogródków działkowych, mediów i usług telekomunikacyjnych (łącznie około 534,33 zł) wynosiły około 4 383,67 zł a zatem średnio kwotę 2 191,83 zł na jednego z małżonków. Obecnie z renty rodzinnej powódki w kwocie 1 895,35 zł po opłaceniu kosztów związanych z mieszkaniem, jego ubezpieczeniem i korzystaniem z ogródków działkowych, mediów i usług telekomunikacyjnych w kwocie około 527,15 zł pozostaje powódce kwota 1 368,20 zł. A zatem w związku ze śmiercią męża powódka utraciła miesięcznie kwotę 823,63 zł netto (2 191,83 zł – 1 368,20 zł), którą to co najmniej kwotę zmarły mąż dostarczał powódce tytułem niezbędnych środków utrzymania. Ponadto, potrzeby powódki wzrosły w związku z traumą, którą przeżyła na skutek wypadku. Do dnia dzisiejszego powódka zażywa leki na uspokojenie, których koszt wynosi około 80,00 zł. Leki te kupuje raz na trzy miesiące, a zatem miesięczny wzrost kosztów utrzymania wynosi około 26,60 zł. Ponadto powódka podała, że pozostaje pod stałą opieką lekarską. Od 2003 r. leczy się endokrynologicznie. Dodatkowo powódka pozostaje pod stałą opieką okulistyczną, ginekologiczną i stomatologiczną, co wiąże się z dodatkowymi kosztami. Minimalne miesięczne koszty leczenia powódki wynoszą co najmniej kwotę 93,23 zł. Ponadto powódka ponosi miesięczne koszty w wysokości 36,00 zł z tytułu ubezpieczenia na życie oraz koszty związane z nasadzeniami i pielęgnacją ogródka działkowego w kwocie około 100,00 zł miesięcznie w okresie od marca do września. Dodatkowo powódka ponosi wydatki na zakup literatury i prasy. Zmarły M. B. (2) dostarczał powódce wszystkich środków utrzymania, nie tylko niezbędnych na zakup środków czystości, higienicznych, żywienia, ale również związanych z pasjami i hobby powódki. Obecnie do kosztów utrzymania powódki doszły również koszty związane z utrzymaniem grobów syna i męża.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana przyznała, że ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia z dnia (...) r., w wyniku którego śmierć ponieśli mąż powódki M. B. (2) i syn powódki J. B.. Jednakże, w ocenie pozwanego, roszczenia powódki dochodzone w niniejszym postępowaniu są bezzasadne. W toku likwidacji szkody pozwany wypłacił na rzecz powódki 40 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia z tytułu śmierci męża M. B. (2) i 30 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia z tytułu śmierci syna J. B.. Zdaniem pozwanego, wypłacone powódce zadośćuczynienie jest adekwatne do doznanej krzywdy i spełnia swój kompensacyjny charakter, wielokrotnie wskazany w orzecznictwie. Strona pozwana w żaden sposób nie kwestionuje rozmiaru krzywdy i tragedii jaka spotkała powódkę. Podniosła jednak, że powódka przerwała terapię psychologiczną i radzi sobie z emocjami.

Strona pozwana przyznała, że w toku likwidacji szkody wypłaciła na rzecz powódki kwotę 25 000,00 zł tytułem stosownego odszkodowania opisanego w dyspozycji art. 446 § 3 k.c. Nieuzasadnione jest natomiast żądanie powódki o przyznanie stosownego odszkodowania po śmierci syna J. B., gdyż powódka nie wykazała, aby skutek śmierci syna nastąpiło pogorszenie jej sytuacji życiowej w wymiarze materialnym. Zmarły syn powódki od lat prowadził odrębne gospodarstwo domowe. Na utrzymaniu miał dwójkę dzieci, powódka nie otrzymywała od syna żadnej pomocy finansowej. Powódka ma jeszcze dwójkę żyjących dzieci mieszkających w niedalekiej odległości, na których wsparcie może liczyć.

Zdaniem pozwanego, bezzasadne jest również żądanie przyznania renty w kwocie 850,23 zł miesięcznie, określanej w pozwie jako renta stanowiąca „kwotę utraconych przez powódkę dochodów”. Zważywszy na dochody otrzymywane przez zmarłego męża powódki przed śmiercią, fakt przeznaczania ich na własne potrzeby w co najmniej 1/3 części oraz wysokość otrzymywanej obecnie przez powódkę renty po mężu, brak jest obiektywnych przesłanek do przyznania takiej renty. Tym samym bezzasadne jest również żądanie zasądzenia skapitalizowanej renty w kwocie 24656,67 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu (...) r. na drodze (...) pomiędzy S.i O. doszło do wypadku drogowego na skutek umyślnego naruszenia zasad bezpieczeństwa w ruchu lądowym przez kierującego samochodem osobowym marki M. (...) o nr rej. (...) P. P. (1), który nie zachował należytej ostrożności, w sposób nieprawidłowy i w miejscu niedozwolonym rozpoczął manewr wyprzedzania z prędkością znacznie przekraczającą dozwoloną – co najmniej 120 km/h, przez co prowadzony przez niego pojazd zjechał na przeciwległy pas ruchu i zderzył się czołowo z prawidłowo jadącym samochodem marki F. (...), o numerze rejestracyjnym (...), kierowanym przez M. B. (2), co spowodowało przemieszczenie się F. (...) do przydrożnego rowu, a następnie zderzenie się z poruszającym się swoim pasem ruchu innym samochodem.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2012 r. sygnatura akt II K 555/11, k. 24-25; wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 29 maja 2012 r., k. 26; notatka urzędowa z dnia (...) r., k. 27-28)

W wyniku zdarzenia kierujący samochodem marki F. (...) M. B. (2) i pasażer J. B. ponieśli śmierć na miejscu, a pasażer A. B. doznał obrażeń ciała.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w T.z dnia 16 stycznia 2012 r. sygnatura akt II K 555/11, k. 24-25; wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 29 maja 2012 r., k. 26; notatka urzędowa z dnia (...) r., k. 27-28; odpis skrócony aktu zgonu M. B. (2), k. 29; odpis skrócony aktu zgonu J. B., k. 30; przesłuchanie powódki, e-protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Po powzięciu informacji o tragicznej śmierci męża M. B. (2) i syna J. B. powódka wpadła w histerię, wymagała interwencji medycznej. Podano jej środki uspokajające.

(dowód: karta zlecenia wypisu z dnia (...) r., k. 39, zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.)

Po tragicznej śmierci męża i syna powódka stała się smutna, płaczliwa, zamknięta w sobie. Odczuwa lęk przed jazdą samochodem. Powódka czuje się samotna. Brakuje jej towarzystwa, nie ma z kim porozmawiać. Na co dzień stara się czymś zająć.

(dowód: zeznanie świadka F. S., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 35 min. 36 sek. – 1 godz. 43 min. 17 sek.; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.)

Powódka korzystała z konsultacji psychiatrycznych, zażywała leki uspokajające. W związku z przeżytym stresem powódka podupadła na zdrowiu. Odnowiły się u niej problemy z widzeniem. Pojawiły się u niej problemy ginekologiczne, wymagające interwencji chirurgicznej. Nasiliły się u niej problemy kardiologiczne, nerwica. Ponadto, powódka cierpi na dolegliwości związane z wiekiem, np. ma problem z dzwiganiem, cierpi na ból stawów.

(dowód: historia choroby (...) ZOZ w O., k. 40-42; historia Choroby z (...). (...) w O., k. 42; historia Choroby z (...). (...) w O. Poradni Kardiologicznej, k. 43-4; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.;

zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka M. B. (1) od 40 lat pozostawała w związku małżeńskim z M. B. (2). Byli oni dobrym i zgodnym małżeństwem. Małżonkowie mieli troje dorosłych dzieci, tj. synów J. i P. oraz córkę I.. Wszystkie dzieci małżonków B. były samodzielne, mieszkały osobno. Małżonkowie byli bardzo zżyci z wszystkimi dziećmi i ich rodzinami, utrzymywali z nimi bliskie relacje.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Syn J. B. był najstarszym synem małżonków B.. J. B. był bardzo rodzinny, często odwiedzał rodziców, troszczył się o nich, służył im pomocą.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

W 2006 r. powódka i jej małżonek ulegli namowom synów i przeprowadzili się z miejscowości leżącej pod T. do O.. Zakupili lokal mieszkalny blisko miejsca zamieszkania swoich synów J. i P.. Na ten cel zaciągnęli kredyt hipoteczny. Wszystkie oszczędności powódka i jej mąż przeznaczyci na spłatę kredytu i wykończenie mieszkania. W maju 2010 r. powódka i jej mąż spłacili w całości kredyt hipoteczny. Spłata zadłużenia kredytowego stanowiła dla nich duży wysiłek, wiązała się z dużymi wyrzeczeniami i oszczędnościami.

(dowód: pismo Banku (...) S.A. z dnia 8 kwietnia 2010 r., k. 38; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Małżonkowie planowali, że po spłacie kredytu i zaoszczędzeniu środków wyjadą na pierwsze w życiu wspólne wczasy. Marzyli o podróżach.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Małżonkowie prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Powódka otrzymywała emeryturę w wysokości 1 233,32 zł netto. M. B. (2) otrzymywał emeryturę w wysokości 2 084,59 zł netto. Ponadto mąż powódki pracował zarobkowo i z tego tytułu uzyskiwał wynagrodzenie w kwocie co najmniej 1600,00 zł netto, które obejmowało wynagrodzenie zasadnicze, premie i inne składniki wynagrodzenia.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 16 marca 2010 r., k. 33-34; decyzja ZUS z dnia 14 lipca 2010 r., k. 35-36; umowa o pracę z dnia 28 czerwca 2009 r., k. 37; warunki umowy o pracę, k. 46; deklaracja PIT-11 za okres od 1 stycznia 2010 r. do 31 października 2010 r., k. 47-48, przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka i jej mąż ponosili miesięczne koszty utrzymania nieruchomości w kwocie około 363,17 zł, na które składała się kwota 265,41 zł tytułem zaliczek na koszty utrzymania nieruchomości, kwota 2,76 zł tytułem opłaty za użytkowanie wieczyste, kwota 4,00 zł tytułem podatku od nieruchomości, oraz kwota 91,00 zł tytułem opłat za energię elektryczną. Ponadto ponosili koszty ubezpieczenia nieruchomości w kwocie około 11,30 zł miesięcznie, dodatkowe koszty energii cieplnej w kwocie 21,30 zł miesięcznie, a także koszty za świadczone usługi telekomunikacyjne (telefon, telewizja) w kwocie 134,79 zł miesięcznie.

(dowód: rozliczenia Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w O. za 2010 r. i 2011 r., k. 49-50; zawiadomienia o zmianie opłat z 13 maja 2010 r., k. 55; faktura VAT nr (...) z października 2010 r., k. 59; faktura VAT nr (...) z kwietnia 2010 r., k. 60-61; polisa ubezpieczenia (...) Rodzina nr (...), k. 65; wniosek nr (...), k. 63-64; dowody wpłat tytułem podatku od nieruchomości i użytkowania wieczystego, k. 62; dowody wpłat z tytułu opłat za telewizję, k. 68; faktura VAT nr (...) z dnia 9 grudnia 2010 r., k. 69; potwierdzenie kontynuacji grupowego ubezpieczenia pracowniczego typu P z dnia 1 lipca 2007 r., k. 89; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka i jej mąż mieli wspólną pasję polegającą na pielęgnowaniu i uprawianiu ogródka działkowego. Z tytułu korzystania z ogrodu działkowego ponosili miesięcznie koszty w kwocie 3,77 zł. Na działce często w sezonie wiosenno – letnim organizowali spotkania rodzinne przy grillu.

(dowód: dowody wpłat tytułem korzystania z ogrodu działkowego, k. 66; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka z powodu swoich schorzeń leczyła się u specjalistów endokrynologa, onkologa, okulisty, kardiologa. Do lekarzy zwykle zawoził ją mąż. Czasami powódka była zawożona do lekarza przez któregoś z synów.

(dowód: karta informacyjna z leczenia szpitalnego (...) Szpitala (...)we W.z dnia 25 kwietnia 2003 r., k. 74-76; karta informacyjna leczenia szpitalnego (...) (...) z dnia 23 czerwca 2003 r., k. 77; karta informacyjna (...) Szpitala (...)we W.z dnia 24 kwietnia 2004 r., k. 78; karta informacyjna leczenia szpitalnego Wojewódzkiego Szpitala (...)we W.z dnia 18 lipca 2006 r., k. 79-87; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.)

Powódka i jej mąż byli w pełni sprawni, samodzielni, samowystarczalni, w życiu codziennym nie wymagali pomocy osób trzecich. M. B. (2) samodzielnie dokonywał wszelkich napraw w domu, wykonywał cięższe prace domowe, cięższe prace na działce (np. koszenie trawy). Miał prawo jazdy i jeździł z powódką na zakupy. Wspólnie z powódką jeździli także w odwiedziny do rodziny.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Syn powódki i M. B. (2), J. B., był bardzo uczynny, pomocny. Czasami rodzice korzystali z pomocy syna J. B. w zakresie prac na działce, pomocy w przeprowadzce, wspólnych zakupów, zawiezieniu powódki do rodziny mieszkającej w innej miejscowości, czy na wizyty lekarskie. J. B. nie wyręczał rodziców w pracach domowych, ani nie wspierał ich finansowo, gdyż nie było takiej potrzeby.

(dowód: pismo Banku (...) S.A. z dnia 8 kwietnia 2010 r., k. 38; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1

godz. 35 min. 36 sek.; zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

J. B. w latach 2007-2010 zarabiał ok. 3600,00 zł brutto miesięcznie wynagrodzenia zasadniczego. Dodatkowo otrzymywał nagrody i dodatki w wysokości około 10 000,00 zł rocznie.

(dowód: zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.)

Po śmierci męża od października 2010 r. powódka pobiera rentę rodzinną w wysokości 1 895,35 zł.

(dowód: decyzja ZUS z dnia 11 października 2010 r., k. 51-54)

Obecnie powódka ponosi koszty utrzymania mieszkania w kwocie około 332,26 zł, na które składa się kwota 260,10 zł tytułem zaliczek na koszty utrzymania nieruchomości, kwota 2,76 zł tytułem opłaty za użytkowanie wieczyste, kwota 4,00 zł tytułem podatku od nieruchomości, kwota 65,40 zł tytułem opłat za energię elektryczną. Ponadto powódka samodzielnie ponosi koszty ubezpieczenia nieruchomości w kwocie około 12,66 zł miesięcznie, dodatkowe koszty energii cieplnej w kwocie 34,19 zł oraz koszty za świadczone usługi telekomunikacyjne (telefon, telewizja) w kwocie 141,29 zł. Z tytułu korzystania z ogrodu działkowego powódka ponosi obecnie miesięcznie koszty w kwocie 6,75 zł.

(dowód: rozliczenia Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. (...) w O. za 2010 r. i 2011 r., k. 49-50; zawiadomienia o zmianie opłat z 13 maja 2010 r. i 28 czerwca 2012 r., k. 55 i 56; faktura VAT nr (...) z dnia 15 października 2012 r., k. 57-58; polisa ubezpieczenia (...) Rodzina nr (...), k. 65; wniosek nr (...), k. 63-64; dowody wpłat tytułem podatku od nieruchomości i użytkowania wieczystego, k. 62; dowody wpłat tytułem korzystania z ogrodu działkowego, k. 67; faktura VAT nr (...) z dnia 26 stycznia 2012 r., k. 70; faktura VAT nr (...) z dnia 8 lutego 2013 r., k. 71; faktura VAT nr (...) z dnia 5 stycznia 2013 r., k. 72; faktura VAT nr (...) z dnia 26 grudnia 2012 r., k. 73; zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznania świadka K. B., e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 1 min. 50 sek. – 15 min. 07 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka ponosi także wydatki na zakup kropli do oczu w kwocie 40,00 zł miesięcznie, na leki endokrynologiczne w kwocie 100,00 zł raz na 3 miesiące oraz na środki uspokajające w kwocie 80,00 zł raz na 3 miesiące. Powódka opłaca także koszty wizyt lekarskich, w tym wizyty u endokrynologa w kwocie 150,00 zł kwartalnie i u okulisty w kwocie 120,00 zł dwa razy do roku, a także koszty badań diagnostycznych w kwocie 100,00 zł raz na kwartał. Koszt zaleconego jej zabiegu chirurgicznego wyniesie około 4000,00 zł.

(dowód: przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Powódka ponosi także koszty związane z utrzymaniem i pielęgnowaniem grobu męża i syna.

(dowód: przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Po śmierci męża sytuacja finansowa powódki pogorszyła się. Na pokrycie bieżących kosztów utrzymania powódka zużywa pieniądze wypłacone dotychczas przez ubezpieczyciela. Powódka kupuje tańsze produkty żywnościowe i środki czystości. Z powodu braku środków powódka rezygnuje z niektórych prywatnych konsultacji lekarskich.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Po śmierci męża powódka musi sama wykonywać wszystkie czynności domowe. Powódka nie ma prawa jazdy. Nie jest w stanie samodzielnie zrobić większych zakupów. Powódka z uwagi na uciążliwość dojazdów nie odwiedza już tak

często jak kiedyś swojej siostry i ojca, mieszkających w innych miejscowościach. Od czasu śmierci męża nie odwiedziła jego matki, która mieszka w P., gdyż nie jest w stanie tam dojechać. W tym względzie stała się zależna od młodszego syna, do którego zwraca się o zawiezenie jej do rodziny lub na wizyty lekarskie. Młodszy syn powódki jest jednak mało dyspozycyjny, gdyż dużo pracuje i ma własną rodzinę, w tym małe dziecko.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznanie świadka F. S., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 35 min. 36 sek. – 1 godz. 43 min. 17 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Obecnie powódka sama zajmuje się działką. O pomoc w cięższych pracach na działce prosi osoby trzecie, które symbolicznie za to wynagradza. O wykonanie cięższych prac domowych, w tym napraw powódka zwraca się do dzieci lub ich wykonanie zleca odpłatnie osobom trzecim.

(dowód: zeznania świadka P. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 25 min. 58 sek. – 52 min. 05 sek.; zeznania świadka B. B. (2), e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 52 min. 05 sek. – 1 godz. 19 min. 11 sek.; zeznania świadka I. B., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 19 min. 11 sek. – 1 godz. 35 min. 36 sek.; zeznanie świadka F. S., e – protokół z dnia 22 lipca 2013 r., 1 godz. 35 min. 36 sek. – 1 godz. 43 min. 17 sek.; przesłuchanie powódki, e – protokół z dnia 4 października 2013 r., 15 min. 07 sek. – 59 min. 16 sek.)

Pojazd, którym poruszał się sprawca wypadku, w którym śmierć ponieśli M. B. (2) i J. B., ubezpieczony był w pozwanym zakładzie ubezpieczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

(okoliczność bezsporna)

Pismami z dnia 16 i 17 lutego 2011r. powódka zgłosiła szkodę ubezpieczycielowi. Strona pozwana przyznała powódce kwotę 40 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża M. B. (2) oraz kwotę 25 000,00 zł tytułem odszkodowania w związku z pogorszeniem się sytuacji życiowej po śmierci męża. Ponadto strona pozwana przyznała powódce kwotę 30 000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna J. B..

(dowód: pismo powódki z dnia 17 lutego 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 90-93; pismo powódki z dnia 16 lutego 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania 94-101; ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 24 marca 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 102; ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 21 czerwca 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 103-110; ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 24 marca 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 111-112; ostateczne przesądowe wezwanie do zapłaty z dnia 25 maja 2011 r. wraz z potwierdzeniem nadania, k. 113-120; pismo strony pozwanej z dnia 5 kwietnia 2013 r., k. 32; pismo strony pozwanej z dnia 13 kwietnia 2013 r., k. 31; pismo strony pozwanej z dnia 3 listopada 2011 r., k. 124; pismo strony pozwanej z dnia 22 listopada 2011 r., k. 122; pismo strony pozwanej z dnia 5 kwietnia 2011 r., k. 123)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w przeważającej części.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, że świadczenie strony pozwanej, którego spełnienia powódka dochodzi w niniejszym postępowaniu, stanowi zadośćuczynienie za krzywdę doznaną wskutek śmierci męża M. B. (2) i syna J. B., a także odszkodowanie za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej wskutek tego zdarzenia oraz rentę. Zgodnie z art. 446 § 2 zd. 1 k.c., osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody renty obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Sąd może ponadto przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego

śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej, a także odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 446 § 3 i 4 k.c.).

W niniejszej sprawie bezsporny między stronami pozostawał stan faktyczny. Bezsporna pozostawała także odpowiedzialność strony pozwanej wobec powódki za skutki wypadku z dnia (...) r., w którym zginął K. Z., a który spowodowany został przez ubezpieczonego u strony pozwanej P. P. (1). Zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 392) z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Jednocześnie zgodnie z art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. samoistny posiadacz środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego środka, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności.

W niniejszej sprawie powódka dochodziła od strony pozwanej między innymi dalszego zadośćuczynienia za krzywdy, jakich doznała w związku ze śmiercią M. B. (2) i J. B., a które częściowo zostało jej już wypłacone przez stronę pozwaną.

W świetle materiału dowodowego zebranego w niniejszym postępowaniu Sąd uznał, że wypłacone powódce zadośćuczynienie w kwocie 40 000,00 zł w związku ze śmiercią męża i 30 000,00 zł w związku ze śmiercią syna J. B., jest zbyt niskie i nie stanowi w istocie należytej rekompensaty za doznane przez powódkę krzywdy.

Dokonując powyższej oceny Sąd wziął pod uwagę fakt, że zadośćuczynienie, jakie przewidziane zostało w przepisie art. 446 § 4 k.c., stanowi samodzielne świadczenie, którego zasadności nie można łączyć ściśle z przesłankami przyznania zadośćuczynienia przewidzianego w art. 445 k.c. W szczególności zasadność zadośćuczynienia za krzywdy doznane wskutek śmierci osoby bliskiej nie została przez ustawodawcę uwarunkowana wystąpieniem u osoby uprawnionej rozstroju zdrowia. Skoro tak, to jedyną przesłanką, jaka różnicuje wysokość należnego zadośćuczynienia w rozważanym przypadku, jest rozmiar cierpień związanych z przeżywaniem śmierci osoby bliskiej, przy zastosowaniu oczywiście dodatkowych kryteriów indywidualizujących.

Dokonując oceny ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sąd uznał, że zadośćuczynienie w kwocie 60 000,00 zł dochodzone przez powódkę w związku ze śmiercią męża M. B. (2) i 50 000,00 zł dochodzone przez powódkę w związku ze śmiercią syna J. B., nie jest wygórowane i łącznie ze świadczeniem już im wypłaconym (tj. odpowiednio 100 000,00 zł i 80 000,00 zł) pozwoli na rekompensatę doznanych przez nią cierpień psychicznych.

Dokonując powyższej oceny Sąd wziął pod uwagę, że jednoczesna utrata przez powódkę w wypadku komunikacyjnym dwóch najbliższych jej osób była dla niej traumatycznym przeżyciem. O powyższym świadczy fakt, że po powzięciu wiadomości o śmierci najbliższych powódka wymagała interwencji pogotowia ratunkowego i podania silnych leków uspokajających. Tragiczna śmierć najbliższych była i jest dla powódki źródłem cierpień psychicznych i mimo, że od wypadku minęły już 3 lata powódka w dalszym ciągu nie uporała się ze stratą najbliższych, często ich wspomina, rozmyśla o nich. Towarzyszy jej lęk przed jazdą samochodem, a także lęk o najbliższych. W dalszym ciągu musi zażywać środki uspokajające. Powódka była wcześniej radosną, szczęśliwą, otwartą osobą. Po stracie męża i syna zmieniła się, stała się zamknięta w sobie, smutna płacziwa. Z powodu stresu podupała także na zdrowiu.

Zdaniem Sądu na rozmiar krzywdy powódki z tytułu śmierci jej męża wpływa to, że powódka przez 40 lat tworzyła z M. B. (2) zgodny związek małżeński, wspólnie z nim stworzyła szczęśliwą rodzinę, wychowała z nim troje dzieci, doczekali się wnuków. Powódka dzieliła z mężem wszystkie radości i smutki, wspólnie rozwiązywali problemy, byli dla siebie oparciem. Po usamodzielnieniu się dzieci powódka pozostała sama z mężem, dzieliła z nim każdą chwilę. Mieli wspólne pasje i wspólne marzenia, w szczególności marzyli o pierwszych wspólnych wczasach, co było możliwe wobec spłaty przez małżonków wszelkich zobowiązań kredytowych związanych z zakupem przez nich mieszkania w

O.. Po stracie męża powódka odczuwa pustkę, której nie są w stanie wypełnić inni bliscy, w szczególności syn i córka, którzy są zajęci własnymi sprawami i problemami.

Na rozmiar krzywdy powódki z tytułu śmierci jej syna wpływa niewątpliwie to, że powódkę łączyła z synem bliska więź. Powódka i jej mąż stworzyli kochającą się rodzinę, byli bardzo zżyci z dziećmi, w tym z najstarszym synem J. B.. J. B., mimo że był dorosłym, samodzielnym mężczyzną, który miał swoją rodzinę, pozostawał w bliskich, ciepłych relacjach z rodzicami. J. B. zamieszkiwał blisko rodziców, często ich odwiedzał, spędzał z nimi czas, interesował się ich potrzebami, zawsze służył pomocą, był dla nich wsparciem.

Mając na uwadze stopień cierpienia psychicznego powódki z powodu śmierci męża i syna, ograniczenia z tym związane w codziennym życiu powódki (brak bliskości, wsparcia), konsekwencje w sferze emocjonalnej (poczucie przygnębienia i osamotnienia), wpływ na pogorszenie się stanu zdrowia, Sąd uznał za zasadne przyznanie powódce zadośćuczynienia w żądanej kwocie 60 000,00 zł za śmierć męża oraz w kwocie 50 000,00 zł za śmierć syna. Zasądzony wyrokiem kwoty łącznie z przyznanymi już powódce przez stronę pozwaną kwotami zadośćuczynienia stanowią, zdaniem Sądu, odpowiednią rekompensatę jej strat moralnych i krzywd.

Tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną z tytułu śmierci męża i syna Sąd zasądził więc na rzecz powódki łącznie kwotę 110 000,00 zł. Odsetki od zasądzonej kwoty należało liczyć – zgodnie z żądaniem pozwu – od dnia od 28 marca 2011 r. (tj. po upływie 30 dni od dnia zawiadomienia o wypadku pismem z dnia 16 lutego 2011 r. oraz 17 lutego 2011 r.) do dnia zapłaty. Jak bowiem stanowi przepis art. 817 § 1 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

Sąd uznał za zasadne w całości żądanie pozwu z zakresie renty po zmarłym mężu powódki M. B. (2).

Jak wynikało z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, powódka jako żona zmarłego M. B. (2) należy do kręgu osób, względem których na zmarłym ciążył obowiązek alimentacyjny w myśl postanowień art. 23 k.r.o. i art. 27 k.r.o. Do chwili śmierci męża, przez okres 40 lat, powódka wraz z mężem prowadziła wspólne gospodarstwo domowe. Przed śmiercią męża dochody powódki i jej męża wynosiły łącznie co najmniej kwotę 4 918,00 zł, na którą składała się emerytura powódki w kwocie 1233,32 zł, emerytura jej męża w kwocie 2084,59 zł oraz wynagrodzenie za pracę uzyskiwane przez męża powódki w kwocie co najmniej 1600,00 zł miesięcznie. Główne źródło dochodów małżonków stanowiły więc dochody uzyskiwane przez męża powódki. Łączne koszty utrzymania mieszkania, w tym media, oraz koszty utrzymania działki wynosiły zaś około 534,33 zł. Po pokryciu tych wydatków w budżecie domowym powódki i jej męża pozostawała comiesięcznie kwota 4383,67 zł, a zatem 2 191,83 zł na jedną osobę. Po śmierci M. B. (2) dochody powódki znacząco się obniżyły. Obecnie jedynym źródłem jej dochodu jest renta rodzinna w kwocie 1 895,35 zł. Powódka ponosi obecnie koszty utrzymania mieszkania i działki w kwocie 527,15 zł. Zaznaczyć przy tym należało, że wysokość ponoszonych obecnie przez powódkę kosztów utrzymania mieszkania i działki jest porównywalna z poprzednio ponoszonymi wspólnie przez małżonków kosztami z tego tytułu. Po pokryciu przez powódkę tych wydatków w jej budżecie domowym miesięcznie pozostaje kwota 1368,20 zł. Jest to kwota o 823,63 zł niższa niż kwota przypadająca powódce za życia jej męża.

Określając wysokość należnej powódce renty, Sąd uwzględnił przy tym, że po śmierci męża stan zdrowia powódki, a w szczególności stan zdrowia psychicznego, pogorszył się i wymagała ona leczenia. W szczególności powódka zażywała leki uspokajające, na które wydawała 80,00 zł raz na 3 miesiące. Wydatki powódki z tego tytułu zwiększyły się zatem średnio miesięcznie o około 26,67 zł.

Sąd uznał więc za zasadne żądanie przez powódkę zasądzenia renty w kwocie 850, 23 zł miesięcznie. Zdaniem Sądu, przyznana kwota renty odpowiada potrzebom powódki oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zmarłego. Przy czym, za okres od października 2010 r. do lutego 2013 r. Sąd zasądził na rzecz powódki kwotę 24 656,67 zł tytułem skapitalizowanej renty (29 miesięcy x 850,23 zł=24 656,67 zł) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 21 marca 2013 r. do dnia zapłaty. Dalszą rentę w kwocie 850,23 zł miesięcznie Sąd zasądził od marca 2013 r., płatną do dziesiątego dnia każdego miesiąca.

Oddaleniu podlegało natomiast żądanie odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódki wskutek śmierci jej męża, jak również żądanie odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódki wskutek śmierci syna J. B..

Przesłanką przyznania stosownego odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. jest znaczne pogorszenie sytuacji życiowej poszkodowanego. Z pogorszeniem sytuacji życiowej mamy do czynienia wówczas, gdy śmierć bezpośrednio poszkodowanego wywołuje różnorodne następstwa, przejawiające się w uszczerbku poniesionym przez inne podmioty, w postaci przykładowo osłabienia energii życiowej, przyspieszenia choroby. Odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. obejmuje szkody, które nie ulegają uwzględnieniu przy zasądzeniu renty, choć są to szeroko pojęte szkody majątkowe, pomimo tego, że nieuchwytnie lub trudne do wymierzenia i obliczenia, ale prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej /Agnieszka Rzetecka-Gil. Kodeks cywilny. Komentarz/.

Strona pozwana tytułem odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódki wskutek śmierci męża wypłaciła już powódce kwotę 25 000,00 zł. Zdaniem Sądu, kwota ta w całości zaspokaja roszczenia powódki z tego tytułu.

W świetle poczynionych w sprawie ustaleń stanu faktycznego wynikało, że sytuacja życiowa powódki pogorszyła się na skutek śmierci męża, w szczególności zmniejszyły się jej dochody, przy utrzymujących się na niemal niezmiennym poziomie wydatkach, ponadto zwiększyły się wydatki powódki na leczenie. Powyższe uwzględnione jednak zostało przez Sąd przy zasądzeniu renty i nie mogło zostać ponownie uwzględnione przy zasądzeniu odszkodowania. W pozostałym zakresie powódka pogorszenia swojej sytuacji życiowej upatrywała w tym, że obciążają ją czynności, które dotychczas wykonywał jej mąż. Mąż powódki zawoził ją bowiem do lekarzy, organizował wyjazdy do rodziny, razem z nią robił większe zakupy, wykonywał cięższe prace domowe, pracował na działce, dokonywał napraw i remontów. Obecnie powódka, która nie ma prawa jazdy, musi samodzielnie organizować sobie dojazdy, samodzielnie robić zakupy, wykonanie cięższych prac, napraw, remontów zlecać odpłatnie osobom trzecim lub o ich wykonanie zwracać się do dzieci. W przekonaniu Sądu, wskazane okoliczności, niewątpliwie wpływające na obniżenie jakości i komfortu codziennego życia powódki i mogące mieć wpływ na pogorszenie jej sytuacji życiowej w wymiarze materialnym (np. koszty dojazdów taksówkami, wynagradzanie fachowców za wykonanie zleconych prac, napraw) nie uzasadniały przyznania powódce odszkodowania ponad już wypłaconą przez stronę pozwaną kwotę. W ocenie Sądu, wypłacona dotychczas przez stronę pozwaną kwota 25 000,00 zł w całości rekompensowała powódce pogorszenie się jej sytuacji życiowej na skutek śmierci męża.

Zdaniem Sądu, nie zachodziły również podstawy do zasądzenia na rzecz powódki odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej powódki wskutek śmierci syna. Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych nie wynikało bowiem, aby śmierć J. B. skutkowałą znacznym pogorszeniem się sytuacji życiowej powódki. Przed wszystkim wskazać należało, że powódka wszelkich czynności życia codziennego dokonywała wspólnie z mężem, i w pierwszej kolejności to do męża powódka zwracała się o pomoc. Powódka i jej mąż byli ludźmi w pełni sprawnymi, samowystarczalnymi pod każdym względem, nie wymagali opieki, pomocy, nie musieli być wyręczani w codziennych czynnościach. Również ich sytuacja materialna była dobra, nie wymagali wsparcia finansowego ze strony dzieci. Wprawdzie J. B. zawsze był gotów świadczyć pomoc rodzicom i pomagał im w pewnych czynnościach, niemniej – jak wynika z zeznań świadków P. B., B. B. (2), I. B. i K. B. oraz samej powódki – rzeczywisty wymiar tej pomocy był niewielki i ograniczał się do takich czynności jak prace na działce, sporadyczne zawożenie powódki do lekarza lub do rodziny. J. B. nigdy nie świadczył powódce pomocy o charakterze finansowym. Z pomocy syna powódka korzystała jedynie sporadycznie, gdy nie mogła uzyskać pomocy ze strony męża. Śmierć syna powódki nie miała więc, zdaniem Sądu, bezpośredniego przełożenia na pogorszenie się jej sytuacji życiowej w wymiarze materialnym.

Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z protokołów przesłuchań K. B. i J. L. sporządzonych w sprawie prowadzonej przed tut. Sądem o sygnaturze akt I C 1852/12 na okoliczność sytuacji majątkowej zmarłego J. B.. Przeprowadzenie tego dowodu stało w sprzeczności z zasadą bezpośredniości (art. 323 k.p.c.). Jednocześnie, między innymi na tę okoliczność Sąd przeprowadził bezpośrednio dowód z zeznań świadka K. B..

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach procesu zawarte w pkt IV zostało oparte na przepisie art. 100 k.p.c. Z kwoty 174 860,00 zł stanowiącej wartość przedmiotu sporu uwzględnione zostało żądanie co do kwoty 144 859,43 zł, co stanowiło około 82% wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu strony powinny ponieść koszty w takim stopniu, w jakim przegrały sprawę, a zatem powódka w 18%, a strona pozwana w 82%. Koszty procesy wynosiły 15 977,00 zł, w tym po stronie powódki w kwocie 12 360,00 zł (kwota 3600,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika określonego zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie ponoszenia opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz kwota 8743,00 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu), a po stronie pozwanej w kwocie 3617,00 zł (wynagrodzenie pełnomocnika określone zgodnie z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie ponoszenia opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, w tym kwota 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa). Powódkę powinny więc obciążać koszty w kwocie 2 875,86 zł. Skoro więc powódka poniosła koszty procesu w kwocie 12 360,00 zł, należał jej się zwrot kosztów w kwocie 9 484,14 zł.

Z/

1. odnotować;

2. odpis doręczyć:

- pełnomocnikowi powódki;
- pełnomocnikowi strony pozwanej;

3. kal. 14 dni.

22 listopada 2013 r.